Verslag van de Rekeningencommissie van het Stadsdeel Amsterdam-Centrum op dinsdag 29 april 2003 in kamer 0232 van 20.00 uur tot 22.33 uur.

Aanwezig: mevr. Zijlstra (GroenLinks, voorzitter), de (duo)raadsleden dhr. Koning (CDA), dhr. Kramer (VVD), dhr. Ten Have (D66), dhr. Kircz (AA/DG), mevr. Van Vliet-Smit (PvdA)
Afwezig: mevr. Landwaard (MM '99), dhr. Smink.
Ambtenaren: dhr. Doorgeest (ACAM), dhr. Van der Helm (SAC), dhr. IJsebrands (SAC) en dhr. Bouwmeester (SAC)
Verslag: Verslagbureau Amsterdam (mevr. Greeuw)

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Zij vraagt of iemand zich wil opwerpen als vice-voorzitter voor het geval de voorzitter niet aanwezig kan zijn. De heer Kramer stelt zich hiervoor beschikbaar.

2. Verslag van 15 april 2003

N.a.v./tekstueel:
Pag. 1, kop: Afwezig waren dhr. Sminck en mevr. Van Vliet.
Pag. 1, punt 4: De voorzitter vraagt of de brief voor de rekenkamer al is ingekomen.
Dhr. Doorgeest antwoordt ontkennend. De brief is wel verzonden aan de griffie met verzoek om te agenderen voor de commissie Dualisering.
Mevr. Van Vliet-Smit weet dat de griffier op vakantie is.
Pag. 3, onderaan: Dhr. Van der Helm merkt op dat de zin “Er ligt een voorstel voor vijftien programma’s, dat aantal kan veranderd worden als de rekeningencommissie het wil” gewijzigd moet worden in “(…) de stadsdeelraad dat wil.”
Pag. 4, onder punt 6: “Dhr. Kircz stelt voor eerst de rode draad en daarna punt voor punt te bespreken”, moet gewijzigd worden in “Dhr. Kramer stelt voor (…)”
Pag. 10: “Dhr. Van der Helm antwoordt bevestigend. Zijn baas is daarmee belast en heeft toegezegd met de heer Kramer contact op te nemen.” De voorzitter vraagt naar de naam van de baas.
De heer Van der Helm antwoordt dat dit de heer Lievaart is.
Dhr. Kramer merkt op dat hij de heer Lievaart heeft gesproken en dat die nog niets aan de kengetallen op internet had gedaan, terwijl in de notulen als datum staat: eind april. Wat is nu de planning?
Dhr. Van der Helm antwoordt op dat in de tweede helft van de komende maand een opschoningsslag wordt gemaakt op het gebied van de prestatie-eisen en effecten basisgegevens. Op zich is dat de beste basis om mee verder te gaan op internet, maar hij begrijpt dat de heer Kramer al eerder iets wil.
Dhr. Kramer vraagt of een kleinschaligs iets op internet alvast mogelijk is, anders is men zo een jaar verder.
De voorzitter vindt dit een goede tip.

3. Jaarrapportage 2002

De voorzitter stelt voor om een rondje “rode lijnen” en “grote lijnen” te doen.
Dhr. Ten Have heeft het jaarverslag gelezen en heeft vragen naar aanleiding van de jaarrekening.
De voorzitter beschouwt dat als een rode lijn.
Dhr. Kramer heeft het jaarverslag ook doorlopen en heeft een paar rode lijnen eruit gehaald, mede naar aanleiding van de rapportage van de rekeningencommissie van vorig jaar.
De voorzitter stelt voor om in de betogen de grote lijnen aan te geven en anderzijds de concrete vragen, want die kunnen meegegeven worden aan het DB.
Dhr. Ten Have denkt daarbij de rol van de voorzitter gewenst is om tussenconclusies te formuleren.
De voorzitter zal aantekeningen maken.
Dhr. Ten Have begint met pagina 7, beslispunten.
- Bij het tweede beslispunt staat: “met in acht name van het in het voorgaande punt gestelde”, maar dat maakt geen onderdeel uit van de jaarrekening en kan beter worden geschrapt.
- Behoort het derde beslispunt tot de competentie van de rekeningencommissie of wordt daar een aparte voordracht voor gemaakt? Spreker is het er vooralsnog niet mee eens om dat bedrag uit de Algemene Reserve te halen. In bijlage 4a, pag. 196, staat bij de reserves een Vereveningsfonds leges. Te lezen is dat de bouwleges achterblijven, het streven om op nul uit te komen kan zonder het vereveningsfonds wellicht worden waargemaakt.

- Vierde beslispunt: “In te stemmen met het instellen van de volgende reserves”, dat is niet iets waar de rekeningencommissie over gaat. Het moet een goed te onderscheiden punt zijn, of misschien moet het worden meegenomen in de voordracht voor reserves en voorzieningen, waaraan wordt gewerkt.
- Vijfde beslispunt: “(…) bijlage 4A, vast te stellen”, hier komt spreker nog op terug.
- Bij hoofdstuk 3, “Rekening van lasten en baten per product” staan de baten en lasten op pag. 27 en 28 niet naast elkaar. Baten en lasten naast elkaar bekijken is wel zo handig. Overigens ontbreken de pagina’s 145 tot 155.
- 1a en 1b hadden ook best naast elkaar gekund.
- Pag. 25, punt 3.1: De termen “voorcalculatorisch afdelingstarief”, “dienstoverhead” en “integrale kostprijzen per product” zijn niet in de tabel van bijlage 12 op pag. 228 e.v. opgenomen.
De voorzitter doet een tussenconclusie. De heer Ten Have heeft een aantal opmerkingen gemaakt over de opstelling en inrichting van het boekwerk. Moet daar een algemeen formeel punt van worden gemaakt om later op terug te komen?
Dhr. IJsebrands wil in deze vergadering een poging doen om alvast te reageren. Punten die over blijven, kunnen alsnog formeel worden gebracht.
De heer Ten Have vervolgt:
- Nergens staat aangegeven wat er precies bij de rekening hoort. Spreker stelt voor om volgend jaar op de agenda te specificeren wat er besproken moet worden.
- De kapitaalschuld aan de gemeente is opgelopen tot € 46 miljoen en die wordt gespecificeerd op pag. 129 en 130. Op pag. 130 staat: “samenstelling boekwaarde” met daaronder “boekwaarde overige vaste activa (bijlage 3A)” Bijlage 3A staat op pag. 184. Bijlage 3B, “boekwaarde vaste activa vastgoed”, begint op pag. 190. De indruk is dat bij 3A de rente wordt geactiveerd. Er staat namelijk een kolom “rente huidig jaar”, en die wordt bij de boekwaarde opgeteld, dus geactiveerd. Bij de vaste activa gebeurt dat niet. Wat is de beleidslijn ter zake? Bijlage 3B: is al bekend of de notitie Verkoop en Beheer van Panden iets gaat opleveren? Dat bedrag kan namelijk van de kapitaalschuld aan de gemeente worden afgetrokken. Volgens het rentepercentage in bijlage 3A zou het € 1,7 miljoen zijn. Echter, een gedeelte van die rente wordt blijkbaar geactiveerd.
Dhr. IJsebrands wil gelijk even reageren. De rente wordt níét geactiveerd.
Dhr. Ten Have begrijpt het niet. Hij ziet staan: “afschrijving huidig jaar” en “rente huidig jaar”.
Dhr. IJsebrands legt uit dat alleen de afschrijving afgetrokken wordt van de boekwaarde. De rente wordt niet geactiveerd.
Dhr. Ten Have’s vraag blijft staan of het stadsdeel niet van die rente af kan door bepaalde panden te verkopen.
De voorzitter merkt op dat dit een politieke uitspraak is. Het zou besproken moeten worden in de raad.
Dhr. Ten Have begrijpt dat. Maar de kaders voor verkoop van vastgoed zijn al vastgelegd. Hoe staat het met de uitvoering daarvan?
De voorzitter noteert de vraag.
Dhr. Ten Have vervolgt:
- Pag. 129 vervolg: compliment voor de verantwoording van de kortlopende schulden. Op pag. 131 staat netjes dat de vaste activa volledig gefinancierd zijn met vreemd vermogen, zijnde de kapitaalschuld aan de gemeente. Men kan zich afvragen of dit een verstandige beleidslijn is, als er zoveel ondergewaardeerd vastgoed is dat niet per se voor de openbare dienst bestemd is. Een paar van die panden de deur uit en er is meer lucht.
- Bij bijlage 4A staat een “egalisatiefonds leges”. Dat staat onder “egalisatiereserve rente” en is goed voor € 386.000,--. Op pag. 138 worden de fondsen toegelicht, maar daar ontbreekt het egalisatiefonds leges. Graag een toelichting.
- Pag. 155, “financiële kaders”; behoort dit tot de rekening?
- Pag. 155, onder 5.1.1. (rekeningsresultaat) wordt voorgesteld om “dit nadelige resultaat te onttrekken aan de algemene reserve”. Waarom niet aan de bouwleges? Dan wordt het bedrag lager in het rijtje “bouwen, wonen en economie” en kan het totaal op nul eindigen.
- Pag. 157, punt 10, daarin zit een besluit verstopt waarvan de status onduidelijk is, namelijk het besluit om de ontvangen subsidie wegens de inschakeling van WiW’ers bij de reiniging in het Fonds Nieuwbouw Reiniging te stoppen. Daarachter staat dat dit een nadeel oplevert van € ½ miljoen.
- Pag. 157, punt 14 (onderwijshuisvesting), hoe is de huidige stand van zaken?
- Pag. 158, punt 5.2.1., stadsdeelfondsuitkering. Er is sprake van een mei- en een septembercirculaire, maar de septembercirculaire doet niet mee bij de begroting.
- Pag. 159, specificatie stadsdeelfondsuitkering. De historische torens vallen blijkbaar niet onder de historische kern, want die staan op pagina 171.

- Pag. 161, parkeeropbrengsten. Voor het vierde kwartaal worden die geschat en dat bedrag wordt in de rekening opgenomen. Is de vierde kwartaalopbrengst al bekend? Valt dat mee of tegen? Hoe doet men dat elders in de gemeente? Is deze methode ook voor de onderwijsinstellingen te gebruiken (schatting maken voor het vierde kwartaal)?
- Pag. 162, onder de tabel staat: “tevens is de afdracht aan het centrale mobiliteitsfonds van de Centrale Stad, wat door de dienst IVV beheerd wordt, een bedrag van € 6,5 miljoen, (…)” Deze afdracht is gebaseerd op een begrotingsbedrag. Hoe werkt dat precies? Ten tweede, waar gaat deze afdracht naar toe?
- Pag. 162, onderaan; wordt er nader onderzoek gedaan naar de onverklaarbare redenen waardoor de omkasting van de spoorbruggen vergeten zijn?
- Pag. 163, boven 5.5. staat: “de stand van het SV-fonds bedraagt € 7,6 miljoen en van het ISV-fonds € 2,6 miljoen.” In bijlage 4A is de stand per 31 december echter € 7,9 miljoen en € 2,7 miljoen. Graag een toelichting.
- Pag. 164 bovenaan, aan het eind van de alinea over het SV-fonds wordt het college van B&W genoemd. Graag een toelichting.
- Pag. 166, onderaan in de laatste zin staat “hoofdstuk 2”, dat moet “hoofdstuk 3” zijn (zie pag. 110).
- Pag. 168: Complimenten voor de bestrating. Aan het “omgevingsmanagement” liggen geen schriftelijke opdrachten ten grondslag. Dat zou anders wel handig zijn voor de controleerbaarheid.
- Pag. 169, naar aanleiding van de laatste zin; hoeveel gesubsidieerde arbeidsplaatsen heeft Stadsdeel Centrum? Hoeveel risico loopt het stadsdeel bij de afschaffing van de subsidie?
- Pag. 171, laatste alinea: “Bij de verantwoording van een deel van de geldstroom Cofinanciering sociale infrastructuur 2001 aan de Dienst Welzijn Amsterdam heeft de accountant een oordeelonthouding afgegeven.” Is daar al iets meer over bekend?
- Welke bijlages behoren tot de rekening en welke zijn als informatie bedoeld?

De voorzitter stelt voor om eerst een ronde beantwoording te doen, anders zou de lijst van vragen erg lang worden.
Dhr. Kramer vraagt of naar aanleiding van deze avond een verslag wordt gemaakt door de heer Doorgeest.
Dhr. Doorgeest denkt dat dit te kort dag is. Er zijn vanavond praktische vragen over de rekening. Het verslag is minder praktisch en meer constaterend van aard. Hij wil dat wel maken, maar dan zou dat vanavond nog op tafel moeten komen.
Dhr. Kramer zegt dat dit wel zijn invalshoek is geweest in zijn voorbereiding.
De voorzitter denkt dat uit de beantwoording van de vragen al een richting voortkomt. Daarna wordt de brief besproken en vervolgens zouden er al een paar conclusies geformuleerd kunnen worden. Eerst zal de heer IJsebrands de vragen beantwoorden.
Dhr. IJsebrands gaat het lijstje af:
- Het tweede beslispunt klopt niet, dat heeft de heer Ten Have juist. Hij stelt voor om via een raadsvoordracht de beslispunten nog eens goed door te nemen.

Dhr. Van der Helm merkt op dat er een geschiedenis achterzit; het is vorig jaar bij de besluiten opgenomen op verzoek van de commissie.
Dhr. IJsebrands vervolgt:
- Het is een omissie dat het fonds bouwleges niet staat toegelicht. Het vereveningsfonds is echter niet alleen bestemd voor de bouwleges. Omdat legeskosten nooit helemaal precies kostendekkend zijn, is er een egalisatiereserve. Als het fonds wordt ingezet voor het tekort op de jaarrekening, wordt er een onverantwoord beroep gedaan op dat fonds.

Dhr. Kramer is het eens met deze logica. Als hij hoort dat een verlies meegevallen is, controleert hij altijd of de reserves nog op een bepaald niveau zijn. Hij is het ermee eens dat je voorzichtig moet zijn met het oneigenlijk gebruik van dit soort reserves.
Dhr. Kircz vraagt hoe hoog de reserves in die fondsen dan moeten zijn. Hoe stel je dat vast?
Dhr. Kramer denkt dat het belangrijk is dat daar een consistente richtlijn voor is. Voor parkeerfondsen, ISV-fondsen en dergelijke, zijn bepaalde rekenregels en die moeten door de boekhouding en de financiële administratie steeds op dezelfde manier gehanteerd worden. Hij gaat ervan uit dat deze regels het afgelopen jaar consistent zijn toegepast en dat het resultaat dan ook het echte resultaat is.
De voorzitter legt de vraag voor aan de heer IJsebrands. Zijn er algemene regels? Zijn die regels inzichtelijk? Gaan die regels deel uitmaken van de reservenotitie?
Dhr. IJsebrands meent dat zich wreekt in deze discussie dat er nog onvoldoende zicht is op welke reservevoorzieningen noodzakelijk zijn en welke maximaal en minimaal niveau ze moeten hebben. In de beantwoording van het DB is aan de commissie Middelen toegezegd dat dit inzicht er voor de zomer zal zijn. Voor zover er wat lag aan beleid, is dat uiteraard toegepast.

Dhr. Ten Have wil het DB vragen wat het oude beleid inhoudt met betrekking tot het egalisatiefonds voor de leges.
De voorzitter merkt op dat deze vraag terecht zal komen in de brief aan het DB. Naar aanleiding hiervan legt ze de vraag voor of het nodig is dat er een tweede brief met alleen vragen gaat naar het DB.
Dhr. Ten Have meent dat het wel vrij cruciaal is of men boekt op de algemene reserve of op een ander fonds waardoor de rekening sluitend wordt. Het is een informatieve vraag.
Dhr. Kramer is van mening dat de brief die de rekeningencommissie uitbrengt aan de raad constateringen moet bevatten.
Dhr. Ten Have is van mening dat de rekeningencommissie ook advies moet uitbrengen over de jaarrekening. Als men hem vraagt of hij positief kan adviseren, is het antwoord nee, want hij heeft nog vragen.
Dhr. Kramer is het daarmee eens. De vragen die er zijn moeten beantwoord worden vóór 13 mei en daarna kan men eventueel tot de conclusie komen dat de jaarrekening klopt, dat de liquiditeit goed of niet goed gaat, dat er zaken ontbreken, enzovoort.
De voorzitter denkt dat er een gemeenschappelijke wens is dat er nog een brief met vragen naar het DB gaat…
Dhr. Ten Have vult aan: … tenzij ze hier beantwoord kunnen worden of dat toegezegd wordt dat de antwoorden vóór de volgende vergadering er zijn.
De voorzitter constateert dat iedereen hiermee akkoord gaat.
Dhr. IJsebrands vervolgt zijn beantwoording.
- Het vereveningsfonds leges wordt gebruikt om schommelingen op te vangen zodat de burger uiteindelijk niet meer dan 100 procent in rekening wordt gebracht. Dat is het doel van die reserve. De vraag waarom die reserve niet is ingezet om het rekeningstekort te vereffenen, heeft hij geen antwoord op. Hij wil daar voor 13 mei een antwoord op geven.
De voorzitter wil ook weten op grond van welk beleid dit is gebeurd.
Dhr. Koning merkt op dat in het egalisatiefonds leges vorig jaar geen mutaties zijn; er is niets toegevoegd en er is niets onttrokken. Dat is vreemd.
De voorzitter constateert dat de vraag over de reserves prangend is. Ze stelt voor om in de volgende vergadering uitgebreider op het onderwerp reserves en voorzieningen in te gaan. Met name de beleidslijn die gevolgd is in 2002 is daarbij van belang.
Dhr. IJsebrands stelt voor om dan het beleid zoals dat in 1999 door de gemeenteraad is vastgesteld te bespreken, dat is nog steeds het vigerende beleid. De mutaties die zijn toegepast op de reserves en voorzieningen staan in de bijlage weergegeven. Het nieuwe voorstel voor de reserves en voorzieningen komt voor de zomer aan de orde in de commissie.
De voorzitter benadrukt dat de rekeningencommissie op basis van het jaarverslag aan de raad uitleg moet geven over de gang van zaken. Als bij de commissie een aantal vragen leven rond de reserves en de beleidslijn erachter, zullen die eerst beantwoord moeten worden.
Dhr. IJsebrands begrijpt dat en vervolgt zijn beantwoording:
- De moeilijke termen zullen worden toegelicht.
- Volgend jaar zal precies worden aangegeven wat de jaarrekening is.
- Verkoop van panden: de sector BWE is daar volop mee bezig, maar er is nog niets over bekend.
Dhr. Ten Have oppert dat de kaders al zijn vastgesteld in de commissie.
De voorzitter bestrijdt dat. Er is nog niets vastgesteld. Dit is geen onderwerp voor de rekeningencommissie, maar er zullen vanuit de commissie Bouwen en Wonen vragen over komen.
Dhr. IJsebrands vervolgt:
- Half miljoen in het fonds voor de nieuwe werf voor de reiniging: dat was toegestaan omdat er zoveel WiW'ers te werk werden gesteld bij de reiniging dat het consequenties had voor het nieuwe pand.
Dhr. Van der Helm bevestigt dat.
Dhr. Ten Have begrijpt het. Te lezen valt dat voor de WiW'ers aparte voorzieningen in het nieuwe gebouw moeten komen, waarschijnlijk omdat ze met meer mensen zijn.
Dhr. Van der Helm bevestigt dat dit de reden is.
Dhr. IJsebrands vervolgt:
- Pag. 157, punt 14. Waarom heeft er geen afschrijving op onderwijsinvesteringen plaatsgevonden? Dat heeft te maken met de systematiek. De investering moet voltooid zijn, dan pas wordt die geactiveerd en wordt erop afgeschreven. Tamelijk veel onderwijsinvesteringen stonden in 2002 nog niet geactiveerd, daarom wordt overwogen om in de jaarrekening 2003 al iets te gaan afschrijven, anders is er in 2003 straks hetzelfde effect.
- Septembercirculaire hoort niet bij de begroting, daar is hij het mee eens.

- Historische kern in relatie tot de torens: de stadsdeelfondsuitkering hoort bij de algemene middelen. Die middelen worden ook ingezet voor de exploitatie van de historische torens en zo beschouwd kan men zeggen dat ze er wel voor wordt ingezet. Doch niet expliciet.
- Het vierde kwartaal parkeeropbrengsten: het valt mee, en de opbrengst zal worden betrokken bij de bestedingsvoorstellen voor de begroting van 2004, dat is de systematiek. Men is afhankelijk van de dienst Stadstoezicht voor de afrekening.
Dhr. Kirzc begrijpt niet dat een dienst als Stadstoezicht niet in drie maanden zijn optelling voor elkaar krijgt.
Dhr. Doorgeest weet dat men bij de btw-opgave een schatting mag doen, mits daar toestemming voor gegeven is. Het is wel gebruikelijk dat een dienst op 1 februari zijn rekening inlevert. Het is niet uit te sluiten dat Stadsdeeltoezicht een schatting opneemt. Misschien is het een vraag voor het DB om bestuurlijke afspraken te maken met de dienst Stadstoezicht. Of het kan als constatering opgenomen worden in het verslag.
De voorzitter constateert dat hierover overeenstemming is. De constatering zal worden opgenomen in het verslag.
Dhr. Ten Have vraagt of een hogere parkeeropbrengst dan geen effect heeft op het saldo van bereikbaarheid Verkeer en Vervoer (blz. 28).
Dhr. IJsebrands antwoord ontkennend. Elk jaar wordt bij de begroting besloten waar het geld aan wordt besteed. Afwijkingen daarvan hebben effect op het parkeerfonds. Bij het ISV-fonds werkt het ook op die manier.
- Een behoorlijk deel van de parkeergelden wordt afgedragen aan het centrale mobiliteitsfonds. Stadstoezicht maakt het geld direct over aan de Centrale Stad.
Dhr. Kramer maakt een rekensom en constateert dat er bijna € 30 miljoen per jaar binnengehaald wordt aan parkeergeld.
Dhr. IJsebrands bevestigt dat.
- De standen van het SV-fonds en het ISV-fonds zouden niet kloppen met de gegevens in de bijlagen.
Dhr. Van der Helm merkt op dat het wel klopt, want in de bijlage wordt de rente erbij opgeteld. Daarom zijn de bedragen in de bijlage net iets hoger.
Dhr. IJsebrands vervolgt:
- Blz. 164, het college van B&W wordt genoemd. Is dat correct?
Dhr. Doorgeest antwoordt dat dit correct is. Het betreft stedelijke grondexploitaties die niet voor rekening van het stadsdeel komen. Resultaten worden afgewenteld op het SV-fonds en daarmee is de bevoegdheid tot afsluiten een stedelijke bevoegdheid.
Dhr. Ten Have vraagt wie wordt bedoeld met “uw Vergadering” op blz. 164.
Dhr. Doorgeest antwoordt dat daar de stadsdeelraad mee wordt bedoeld.
Dhr. IJsebrands vervolgt:
- Risico’s bij gesubsidieerde arbeidsplaatsen: er zijn acht mensen in dienst via een ID-baan en er is een veel groter aantal WiW’ers in dienst. Voor de laatste categorie is met Maatwerk een meerjarig contract afgesloten, daardoor loopt het stadsdeel de eerstkomende jaren geen risico.
Dhr. Doorgeest vult aan toe dat WiW’ers worden ingeleend, het stadsdeel is zelf niet de werkgever. Het is een ongeveer dezelfde constructie als bij uitzendkrachten.
Dhr. IJsebrands merkt op dat er wel een risico aan vastzit. De groep WiW’ers is groot. Er is materiaal aangeschaft, er is huisvesting geregeld, enzovoort. Daarom wordt er melding van gemaakt in de risicoparagraaf.
Dhr. Doorgeest licht toe dat de inleenvergoeding vrij laag is; men betaalt dus een laag bedrag voor betaalde arbeid en als de subsidie voor de WiW’ers wegvalt, zullen de werkzaamheden toch voortgezet moeten worden.
Dhr. IJsebrands vervolgt:
- Pag. 171, laatste alinea, oordeelonthouding van de accountant.
Dhr. Bouwmeester kan hierover iets zeggen. Het betreft een cofinanciering van de Centrale Stad. De bedoeling bij deze geldstroom is dat er fifty-fifty wordt gefinancierd, dus de ontvanger van het geld moet er zelf de helft bijleggen of door middel van zelfwerkzaamheid aanvullen. Bij één instelling die hiermee is gesubsidieerd is de formele afwikkeling niet goed geweest; er is nagelaten te melden dat men zelf de helft moest bijdragen. Uiteindelijk is het risico beperkt gebleven, het ligt rond € 4000,--. In het kader van deze regeling gaat het om vijf subsidies, waarvan er nog twee grote lopen. Daarvoor is uitstel verkregen van DWA tot 1 juni a.s. Voor de definitieve afrekening moet daarop worden gewacht.
De voorzitter stelt voor hier volgende keer op terug te komen. Zij vraagt de heer Kramer om zijn rode lijnenbetoog te houden.

Dhr. Kramer heeft in eerste instantie gekeken naar de opmerkingen die de rekeningencommissie vorig jaar had gedaan in relatie tot de nieuwe jaarrekening. Er waren vorig jaar drie punten: “Schoon door de poort”; liquiditeit; en algemene opmerkingen ten behoeve van de jaarrekening.
“Schoon door de poort”: expliciet is aan het DB gevraagd om een overzicht te geven van alle posten die nog inkomsten zouden kunnen opleveren of waarbij het stadsdeel een risico had genomen. Dat overzicht zit er dit jaar niet in. Wel komen een aantal onderwerpen terug, zoals vakantiegeld en vakantiedagen. Spreker is geschrokken van het risico dat wordt gelopen (€ 9 miljoen) met de Beurs van Berlage, hij wil graag de stand van zaken weten. Verder kan hij zich van de vorige keer herinneren dat er een aantal posten zijn waarvoor geld gevraagd kan worden van de Centrale Stad. Misschien is er ook een compromis te vinden voor een aantal probleemposten; als die veroorzaakt zijn in een tijd dat de deelraad nog niet zelfstandig functioneerde, kan er wellicht een vergoeding voor verkregen worden van de Centrale Stad. Daar moet men enige grip op krijgen.
Het tweede punt van de vorige keer is de liquiditeit.Vorig jaar was die verslechterd en dat zou leiden tot hogere rentelasten. Op de balans op pag. 129 is een liquiditeitsverbetering te zien van € 23 miljoen. Echter, van die € 23 miljoen zit € 18 miljoen in betalingen onderweg, dat staat bij de kortlopende schulden. Dan blijft er een verbetering over van € 5 miljoen. Ten tweede is de kapitaalschuld van de gemeente toegenomen van € 41 miljoen naar € 46 miljoen. Ook daar blijft dus € 5 miljoen liquiditeit over, waarvan men normaliter zou verwachten dat die besteedt zou worden aan de vaste activa. Maar de vaste activa zijn ongeveer op gelijk niveau gebleven.
Een ander punt op het gebied van liquiditeit zijn alle intergemeentelijke schulden en vlottende activa. Bij de intergemeentelijke schulden is er € 5 miljoen verbetering aan de activazijde, tegelijkertijd ziet men € 5 miljoen verlaging aan de creditkant, het heft elkaar op.
Vorig jaar heeft de rekenkamer gezegd dat de systematiek moet veranderen met betrekking tot de prestatiegegevens. Daar wordt hard aan gewerkt. Er zijn vorig jaar aanvullingen gedaan op het gebied van de toerekeningssystematiek. De jaarrekening is op dat gebied aangepast, en het is daardoor duidelijk geworden waar het geld aan is uitgegeven. Wat nog ontbreekt is het expliciet benoemen van omvangrijke projecten en producten. Die aanvulling is dus niet overgenomen.
Andere constateringen:
- Een van de uitgangspunten voor de begroting van 2003 is dat men bij voorkeur “in eigen vlees snijdt” als het gaat om bezuinigingen. Mede dankzij de extra informatie zijn de directe en indirecte kosten beter te onderscheiden, hoewel de keuze direct of indirect soms discutabel is; zo staat de afdeling financiën bij directe kosten. Opvallend is dat er ten opzichte van de begroting € 15 miljoen minder is uitgegeven aan directe investeringen, zoals verbeteren van de wegen, het schoonhouden ervan, enzovoort. Aan de andere kant is er € 3 miljoen meer uitgegeven aan indirecte kosten. Er is in feite € 3 miljoen meer uitgegeven om € 15 miljoen minder te doen. Daarnaast betekent € 15 miljoen minder doen niet een winst van € 15 miljoen, want het genereert ook minder inkomsten. Kortom, het is een ontwikkeling waar een beter naar gekeken moet worden.
- De extra kosten op de indirecte afdelingen zijn voor een groot gedeelte afdelingsresultaten. Die zijn te onderscheiden in resultaten van tijdschrijven en in hogere kosten die gemaakt zijn. Resultaten van tijdschrijven is het vestzak-broekzak verhaal, dan blijft er € 1,3 miljoen over aan extra lasten. Dat bedrag is enigszins verontrustend.
- De reserves zijn toegenomen met een fors bedrag. De algemene reserves zijn afgenomen met € 2,4 miljoen tot € 1,4 miljoen, dat is erg laag op een begroting van € 162 miljoen.
- De schommelfondsen om verkeersfondsen en dergelijke op te vangen zijn gestegen met € 4,6 miljoen. Het totaal van € 36 miljoen kan in principe worden gebruikt om bermen te verlichten, de grachten schoon te maken, enzovoort. Een post in dat rijtje is nieuw, namelijk Nieuwbouw Reiniging; wat is dat voor een post? Die post verklaart bovendien de stijging grotendeels.
Mevr. Van Vliet-Smit herinnert zich vorig jaar gevraagd te hebben of die tarieven bij de Centrale Stad konden worden neergelegd. Daar heeft zij destijds een motie voor ingediend.
Dhr. IJsebrands bevestigt dat, hij zal het straks toelichten.
Dhr. Kramer vervolgt zijn betoog:
- Er zijn veel verlies- en winstrekeningen (resultaatrekeningen) opgenomen. Maar wat ontbreekt is een totaal overzicht van wat er is binnengekomen van het Stadsdeelfonds en eigen inkomsten, en wat is uitgegeven aan rentelasten en dergelijke. Kortom, er ontbreekt een samenvattende verlies- en winstrekening. Vooral de rentelasten zijn belangrijk om te kunnen beoordelen of de liquiditeitsverbetering serieus is.
- Het is een goede zaak dat het ziekteverzuim gedaald is van 11,2 naar 8,2 procent. Dat zou moeten leiden tot minder uitzendkrachten, maar “personeelskosten van derden” is gestegen met € 4,7 miljoen. Dat is erg veel. De eigen personeelskosten stijgen ook met € 2,2 miljoen.
De voorzitter vraagt of iemand nog meer grotelijnopmerkingen heeft.

De heer Kircz wil weten hoe het zit met de sector Welzijn, daar is veel ziekteverzuim. Het tweede punt betreft de blauwe grafiek over de bouwleges. De grafiek is duidelijk over het aantal aanvragen en het aantal grote projecten, dus vanwaar de retorica van het DB elke keer dat het zich helemaal op de bouwleges heeft verkeken?
De voorzitter vraagt zich af of het te maken heeft met “schoon door de poort”.
Dhr. Kramer denkt dat er sprake is van een begrotingsfout.
De voorzitter vindt het een punt om in de brief naar het DB op te nemen.
Mevr. Van Vliet-Smit heeft als vragen genoteerd de stand van zaken van “Schoon door de poort” en de reserves. Verder klopt het aantal fte’s dat vermeld staat niet, net als vorig jaar. Op de tabel op pag. 227 komt het aantal uit op 874,7 terwijl de tabel op pag. 173 een aantal van 898,61 fte’s aangeeft. Er is een formatie vastgesteld, die moet kloppen in alle plaatjes.
De voorzitter heeft een opmerking over de posterioriteiten en prioriteiten. Op pag. 49 staat “Kwaliteitsslag BVB € 136.134. Realisatie: De helft is gerealiseerd in 2002; de andere helft wordt in 2003 gerealiseerd.” Hoeveel is er precies over? Zit er rente op? Hoe verhoudt het zich tot directe en indirecte lasten? Raadsleden willen graag concrete bedragen zien in de afrekening. Bij de duale begroting met de producten en programma’s zal door raadsleden vaker naar concrete bedragen worden gevraagd, zij letten nu eenmaal op de kruimels.

4. Brief en antwoord DB n.a.v. behandeling accountantsverslag 2002

De voorzitter wil een korte beantwoordingsronde. Daarna wil zij de brief met de beantwoording aan de orde stellen waarbij nader zal worden ingegaan op de post Welzijn.
Dhr. IJsebrands gaat het lijstje af:
- Alle risico’s die genoemd stonden in de jaarrekening van vorig jaar, zijn toegevoegd aan de lijst van “Schoon door de poort” of opgenomen in een lange lijst, waarover momenteel gepraat wordt met de Centrale Stad. De suggestie van de heer Kramer om als het risico zich voordoet, voor de gevolgen bij de Centrale Stad te mogen aankloppen, is als variant meegenomen. Het is een vrij uitputtende lijst geworden.
Dhr. Ten Have merkt op dat de torens er niet op staan.
Dhr. IJsebrands de lijst groeit nog steeds, maar de torens staan er niet expliciet op, dat klopt.
- Spreker onderschrijft dat met het forse bedrag voor de Beurs van Berlage een risico wordt gelopen.
Dhr. Kramer weet dat het opknappen van de Beurs van Berlage te maken heeft met investeringen. Kan het bedrag in de toekomst misschien worden terugverdiend met de huur?
Dhr. IJsebrands denkt dat daar een zeer lange periode voor nodig is. Het gebouw wordt verhuurd en het stadsdeel is eigenaar. Het gebouw moet opgeknapt worden en het stadsdeel moet dat zelf financieren, het krijgt geen subsidie van de Centrale Stad of anderszins. Spreker denkt dat het een punt is om mee te nemen richting de raad.
- Liquiditeit: er is inderdaad € 18 miljoen “onderweg”. Spreker wil erop wijzen dat elk jaar betalingen onderweg zijn, daarom is het niet juist om de € 18 miljoen volledig van de € 23 miljoen af te trekken.
Dhr. Kramer vindt € 18 miljoen wel een erg hoog bedrag ten opzichte van het totaal.
Dhr. IJsebrands geeft aan dat dit te maken had met de overgang van het automatiseringssysteem op de afdeling. De bedoeling was dat dit in januari 2003 zou gebeuren, dat is niet gelukt. In januari zat men middenin de overgangsfase waardoor twee à drie weken niet kon worden betaald. Daardoor is het meer opgelopen dan normaal.
Dhr. Kramer zijn vraag over de toename kapitaalschuld in relatie tot het gelijk blijven van de vaste activa is nog niet beantwoord.
Dhr. IJsebrands zou daar dieper in moeten duiken, maar hij kan wel zeggen de kapitaalschuld exact in te passen is in de activa. De jaarlijkse afrekening met de Centrale Stad is puur gebaseerd op wat het stadsdeel opneemt in de jaarrekening.
Dhr. Kramer verzoekt om een toelichting op schrift voor 13 mei.
Dhr. IJsebrands zegt dat toe.
- De omvangrijke projecten zijn niet duidelijk genoemd, dat klopt. Het wordt meegenomen.
- € 15 miljoen minder aan directe uitgaven terwijl er meer aan indirecte lasten is uitgegeven: bij de toelichting bij de producten die te maken hebben met het ISV-fonds en parkeerfonds staat aangegeven dat een aantal geplande projecten voor 2002 nog niet zijn gerealiseerd, die schuiven door naar volgende jaren. Dat leidt tot het effect van minder directe uitgaven. Ook heeft een rol gespeeld dat bij de bereikbaarheid een begrotingsfout is gemaakt van € 6 miljoen.
Dhr. Kramer merkt op dat bij sector Welzijn dezelfde vergissing is gemaakt, maar de andere kant op, dat heft elkaar op. Het grootste stuk van minder directe uitgaven heeft dus te maken met herontwikkeling in bebouwde omgeving, want dat is € 12,6 miljoen minder.
Dhr. IJsebrands geeft aan dat daarbij grondexploitaties een belangrijke rol spelen.

Dhr. Kramer vraagt of die niets te maken hebben met het echte werk.
Dhr. IJsebrands antwoordt dat het werkzaamheden zijn die, voor zover hij weet, voor rekening komen van het grondbedrijf.
Dhr. Doorgeest kan dat niet met zekerheid bevestigen.
Dhr. IJsebrands geeft aan dat het in ieder geval niet over middelen gaat waar zomaar een andere bestemming aan te geven is. Het lijkt erop dat er meer geld wordt uitgegeven aan het apparaat en minder geld buiten de deur wordt weggezet.
Dhr. Kramer heeft die indruk inderdaad.
Dhr. IJsebrands denkt dat het bij grondexploitaties iets anders ligt.
Dhr. Kramer blijft er toch nieuwsgierig naar. Er was de verwachting om voor € 31 miljoen werk te verrichten. Er is voor € 18 miljoen werk verricht. Is er voor € 13 miljoen minder stadsvernieuwing gepleegd?
De voorzitter legt de vraag voor of dit in de desbetreffende commissie behandeld moet worden.
Dhr. Doorgeest merkt op dat voor het SV-fonds een aparte bestedingsrapportage bestaat, waar een accountantsverklaring bij wordt gegeven over de uitgaven. Daarin wordt aangegeven hoe het zit met het investeringstempo, wat er is voorgenomen en wat er niet is gerealiseerd.
Dhr. Kramer heeft belangstelling voor dit soort rapportages.
Dhr. Doorgeest zal die hem doen toekomen.
Dhr. IJsebrands vervolgt zijn beantwoording:
- Afdelingsresultaten: dat zijn voor een deel extra lasten en daarom is er een uitgebreidere toelichting op gegeven dan oorspronkelijk het plan was. In de toelichting staan de oorzaken aangegeven.
- De Algemene Reserves zijn laag, dat vindt spreker ook. Er is al gesproken over het voorstel voor een herziening van de algemene reserves, daarin stelt de afdeling Financiën voor om de Algemene Reserves hoger te zetten.
- De reservepost Nieuwbouw Reiniging is opgenomen vanwege een vordering op de bijdrage van de Centrale Stad aan de Nieuwbouw Reiniging.
Dhr. Kramer begrijpt opeens hoe het zit. Met Nieuwbouw Reiniging wordt bedoeld de nieuwbouw op het Storkterrein en niet het reinigen van nieuwbouw.
Dhr. IJsebrands bevestigt dat en vervolgt:
- Overzicht inkomstensoorten en rente: de rekening-courantrente is de rente die men betaalt over het loon en de exploitatie. De rente en afschrijving die staat vermeld in het overzicht van economische categorieën (bijlage 2), gaat over de afschrijving en rente van de geactiveerde uitgaven. De rekening-courantrente zit verdisconteerd in het product Financiën.
Dhr. Kramer ziet in bijlage 2 staan: “Kapitaallasten € 1,9 miljoen”. De post “rente en afschrijving” is € 2,7 miljoen. De rente en afschrijving zijn blijkbaar het aandeel in de vaste activa.
Dhr. IJsebrands gaat dit opzoeken en komt er 13 mei op terug.
- Ziekteverzuim daalt en toch meer inhuurkrachten: om die reden zijn de afdelingsresultaten meer toegelicht dan oorspronkelijk het plan was. In de toelichting worden allerlei oorzaken genoemd.
- Voor de toelichting op het personeel van derden bij sector Welzijn is de heer Bouwmeester aanwezig.
Dhr. Bouwmeester geeft aan dat er een aantal langdurig zieken is bij deze sector. Er is een conflict geweest rond het afdelingshoofd Onderwijs, die momenteel wordt vervangen door een interim. Ook de andere twee afdelingshoofden zijn tijdelijk vervangen in 2002. Om allerlei redenen is de inhuurpost hoog opgelopen. Het vooruitzicht is dat het dit jaar beter wordt, er wordt minder met inhuurkrachten gewerkt. Bij de afdelingen Onderwijs en Personeelszaken wordt in afwachting van de mogelijke verzelfstandiging nog gewerkt met inhuurkrachten, dus dat blijft even doorlopen.
De voorzitter vraagt of de output van producten op peil is gebleven.
Dhr. Bouwmeester antwoordt dat dit voor het grootste deel wel het geval is, maar op zijn vakgebied (sector controller) is sprake van achterblijvende resultaten. Er was waarnemend sector-controller die de belangrijkste werkzaamheden heeft gedaan, maar er was geen tijd voor verbetering van administratieve processen.
Dhr. IJsebrands merkt op dat de toelichting op het product Welzijn is opgesplitst in onderdelen; de doelstellingen van 2002 en in hoeverre die gehaald zijn.
Dhr. Kircz merkt op dat de verzelfstandiging kosten met zich meebrengt, die moet men afzetten tegenover wat een ideaal-functionerende afdeling onderwijs die niet verzelfstandigd is. Wat betekent verzelfstandiging; welke taken komen er, wat kosten ze? Er moet een personeelsbegroting komen; als die momenteel intern scheef is zodat er met inhuurkrachten gewerkt moet worden, is die geen ijkpunt voor de personeelsbegroting voor de verzelfstandiging.
Mevr. Van Vliet-Smit merkt op dat er intern altijd een formatie is, die is genormeerd.

Dhr. Kircz merkt op dat die blijkbaar niet werkt. De vraag is of dat aan de formatie ligt, bijvoorbeeld omdat er te slecht betaald wordt, of dat het ligt aan onderlinge conflicten.
De voorzitter vat samen dat vorig jaar de constatering was dat het rommelt bij sector Welzijn, maar er was geen zicht op. De problemen komen dit jaar iets meer aan de oppervlakte, maar de vraag is welke kant het opgestuurd moet worden. Het beeld is nog niet helder genoeg.
Dhr. IJsebrands vervolgt zijn beantwoording:
- Bouwleges, grafiek: het lijkt alsof de begroting is aangepast bij de piek in de grafiek, maar dat is niet het geval. Er bestaat een andere grafiek waarin de ontwikkeling van het begrote bedrag staat aangegeven.
- Prioriteiten die voor de helft gerealiseerd zijn en doorgeschoven worden naar 2003: dat is niet gebruikelijk, en kan ook niet zomaar. De accountant let daarop. Prioriteiten die worden toegekend, moeten in het jaar zelf tot besteding komen, uitzonderingen daargelaten.
De voorzitter denkt dat hierover volgend jaar in de commissie vragen gesteld zullen worden.
Ze sluit af met de constatering dat de jaarrekening een stuk helderder is dan vorig jaar. Samenvattend zijn er opmerkingen gemaakt over de inrichting; opmerkingen over de besluitpunten; opmerkingen over de reserves waarop volgende keer wordt doorgegaan; detailopmerkingen waarvan een aantal volgende keer terugkomt; opmerkingen over de ontwikkelingen van “Schoon door de poort”; opmerkingen over de ontwikkeling van de liquiditeit; opmerkingen over de kengetallensystematiek; en opmerkingen over de omvangrijke projecten. De rekeningencommissie kan een aantal nieuwe constateringen doen, namelijk de afdelingsresultaten en het “snijden in eigen vlees”, daar komt nog extra voorlichting over.
Dhr. Ten Have wil bij de reserves het Egalisatiefonds huisvuilinzameling (pag. 137) toegevoegd zien.
Mevr. Van Vliet-Smit denkt dat de reserves breed besproken moeten worden. Het gaat om reserves, voorzieningen, egalisatiefondsen, enzovoort.
Dhr. Ten Have vindt daarbij vooral de beleidskaders belangrijk. De hoofdvraag moet zijn: geef een verantwoording voor de niet-sluitende rekening terwijl de reserves in zijn algemeenheid toenemen.
De voorzitter gaat over naar het volgende onderdeel, de beantwoordingsbrief.
Dhr. Kircz bespeurt in de brief een teneur van “u hebt gelijk, we zijn ermee bezig en het gaat beter”, maar hij is ingenomen met punt 3, dat lijkt in te houden dat er voor de zomer een rapport komt over een nieuw beleid ten aanzien van reserves en middelen. Bij punt 5 over afdeling Onderwijs worden personeelswisselingen genoemd als oorzaak van het niet plaatsvinden van verbeteringen; hij vraagt zich af wat de diepere oorzaken zijn. Het is nog niet helder.
De voorzitter merkt op dat punt 3, reserves en voorzieningen, de volgende vergadering aan de orde komt. Ze denkt dat de rekeningencommissie daarover een heldere formulering moet maken.
Mevr. Van Vliet-Smit vult aan dat het nieuwe beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen z’n weerslag kan hebben op de jaarrekening van 2002.
De voorzitter wil de volgende vergadering alle onheldere punten op dat terrein inventariseren. Een ander punt is het onderwijsdossier.
Mevr. Van Vliet-Smit leest in de beantwoording bij punt 9 dat er geen schriftelijke administratieve-organisatieprocedure is, maar er is wel een procedure. Is die dan nooit opgeschreven?
Dhr. Bouwmeester bevestigt dat. Er wordt wel gewerkt volgens bepaalde regels, maar die zijn niet vastgelegd.
Dhr. Doorgeest denkt dat dit geen goede zaak is, men loopt daarmee risico’s.
Mevr. Van Vliet-Smit vindt het vreemd dat er geen schriftelijke AO-procedure is, al was die maar uit een grijs verleden.
Dhr. Ten Have vraagt zich af waarom men het vierde kwartaal niet kan afsluiten. Meestal is de uiterste datum voor de indiening van de jaarrekening 1 mei. Hoe wordt elders in de gemeente omgegaan met soortgelijke onderwijsproblemen? Hij is tevreden over de antwoorden 1 t/m 3.
Dhr. Kramer legt de vraag voor of de vragen die ten grondslag liggen aan de beantwoordingsbrief, moeten worden opgenomen in de brief aan de deelraad, eventueel gecombineerd met de antwoorden van het DB.
De voorzitter stelt voor om de vragen en de beantwoording daarop bij haar eerdere samenvatting van opmerkingen te voegen. De commissie krijgt nog een extra informatie over overlopende activa en passiva, pas daarna kan er een definitief verslag worden geschreven.
Dhr. Doorgeest bevestigt dat, de accountantsverklaring is nog niet afgegeven.
De voorzitter legt de vraag voor of de rekeningencommissie iets moet constateren over afdeling Onderwijs, of gaat het terug naar de commissie Welzijn?
Dhr. Kramer is van mening dat de rekeningencommissie kan constateren dat de accountancy een paar punten van kritiek hebben, zonder oplossingen aan te dragen.

Dhr. Ten Have zou willen melden dat de indruk van de rekeningencommissie is dat het nog grote krachtsinspanningen zal vergen van het DB om een en ander in de afdeling Onderwijs op orde te krijgen en dat de commissie daar extra aandacht voor vraagt.
De voorzitter merkt op dat de scholen de verzelfstandiging van de afdeling Onderwijs pas willen als er helderheid is over het financiële plaatje. Als men die verzelfstandiging op korte termijn wil, is het misschien mogelijk om scholen een helder financieel plaatje aan te bieden. Of is daarvoor nog te onoverzichtelijk?
Dhr. Bouwmeester antwoordt dat het externe bureau bezig is om de financiële risico's in beeld te brengen, zie punt 11 in beantwoordingsbrief. Dat is onderdeel van het onderzoek naar verzelfstandiging. De scholen krijgen de informatie die ze nodig hebben.
Mevr. Van Vliet-Smit heeft begrepen dat de scholen werken aan de hand van het geactualiseerde handboek Zelfbeheer.
Dhr. Bouwmeester bevestigt dat. De financieel medewerker Onderwijs heeft met de scholen contact hierover. Het is spreker niet bekend of er veel vragen leven bij de scholen. Hij weet wel dat administratieve ondersteuning gewenst is, en de capaciteit daarvoor is momenteel door het stadsdeel beschikbaar gesteld. Het is een probleem om de jaarrekeningen van de scholen tijdig beschikbaar te krijgen. Er zijn zes scholen, die moeten allemaal op tijd zijn met de jaarrekening om die in de stadsdeelrekening te kunnen consolideren. Er is niet een stadsdeel waarbij dit wel lukt.
Dhr. Doorgeest geeft als verklaring dat scholen het van oudsher niet gewend zijn. Ze zijn een centrale administratie gewend.

5. Wat verder ter tafel komt

Dhr. Ten Have zou graag de inhoud van de brief van de Rekenkamer per e-mail toegezonden krijgen voor 7 mei.
Dhr. Doorgeest zegt dat toe.

De voorzitter dankt de aanwezigen en sluit de vergadering om 22.33 uur.